

“Auditor xidməti göstərən şəxslərin sahiblik, benefisiar mülkiyyətçilik və risk uyğunluğu məlumatlarının müəyyən edilməsi, verifikasiyası və monitorinqi Qaydası”nın layihəsi barədə

Qaydası

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda auditor xidməti göstərən şəxslərin sahiblik, benefisiar mülkiyyətçilik, idarəetmə, peşə müstəqilliyi, maraqlar toqquşması və ƏL/TMM risk uyğunluğu məlumatlarının müəyyən edilməsi, verifikasiyası, sənədləşdirilməsi və hesabatlaşdırılması qaydasını müəyyən edir.

1.2. Bu Qaydanın məqsədi auditor xidməti göstərən şəxslərə münasibətdə Auditorlar Palatasının nəzarət funksiyasının, sahəvi risk qiymətləndirilməsi mexanizminin və peşə müstəqilliyi üzrə nəzarət tədbirlərinin sistemli həyata keçirilməsidir.

1.3. Bu Qayda auditor təşkilatlarına, sərbəst auditorlara, şamil edilir.

1.4. Bu Qayda qanunda nəzərdə tutulmamış müstəqil inzibati cəza, yeni fəaliyyət qadağası və ya əlavə lisenziya məhdudiyyəti yaratmır. Qayda Palatanın qanunla müəyyən edilmiş nəzarət, reyestr, risk qiymətləndirilməsi, intizam, metodiki tənzimləmə və ƏL/TMM funksiyalarının icrası üçün tətbiq edilir.

1.5. Qayda üzrə toplanan məlumatlar hüquqi nəticə doğuran qərarın yeganə əsası kimi deyil, nəzarət, risk qiymətləndirilməsi, əlavə araşdırma, intizam icraatı və səlahiyyətli orqanlara məlumatlandırma üzrə ilkin və tamamlayıcı sübut bazası kimi qiymətləndirilir.

1.6. Bu Qayda çərçivəsində məlumatların toplanması yalnız konkret nəzarət, risk qiymətləndirilməsi, reyestr məlumatlarının aktuallaşdırılması, peşə müstəqilliyi və ƏL/TMM riskəsaslı uyğunluğu məqsədi ilə zəruri olan həcmdə həyata keçirilir.

1.7. Bu Qaydanın tətbiqi zamanı hər bir auditor subyekti üzrə fərdi faktlar, təqdim edilmiş sənədlər, verifikasiya nəticələri və risk indikatorları ayrıca qiymətləndirilir.

2. Anlayışlar

2.1. Bu Qaydanın məqsədləri üçün aşağıdakı anlayışlardan istifadə edilir:

2.1.1. **Auditor xidməti göstərən şəxs** – qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada auditor fəaliyyəti göstərmək hüququ olan auditor təşkilatı və sərbəst auditor.

2.1.2. **Auditor təşkilatı** – auditor fəaliyyəti göstərmək hüququ olan hüquqi şəxs.

2.1.3. **Sərbəst auditor** – qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada auditor fəaliyyəti göstərmək hüququ əldə etmiş fiziki şəxs.

2.1.4. **Benefisiar mülkiyyətçi** – son nəticədə auditor təşkilatına sahiblik edən, onu idarə edən və ya onun üzərində birbaşa və ya dolaylı effektiv nəzarəti həyata keçirən fiziki şəxs.

2.1.5. **Mühüm iştirak payı** – auditor təşkilatının nizamnamə kapitalının və ya səsvermə hüququnun 10 faiz və ya daha çox hissəsinə birbaşa və ya dolaylı sahiblik, yaxud auditor təşkilatının qərarlarına mühüm təsir imkanı.

2.1.6. **Faktiki nəzarət** – iştirak payından asılı olmayaraq müqavilə, etibarnamə, borc, təminat, korporativ razılaşma, ailə əlaqəsi, maliyyələşdirmə, idarəetmə mexanizmi, müntəzəm maliyyələşdirmə, iqtisadi asılılıq, faktiki gəlir əldə etmə, mənfəətə nəzarət imkanı və ya digər təsir vasitəsi ilə auditor təşkilatının qərarlarına real təsir imkanının olması.

2.1.7. **Nominal sahiblik** – şəxsin formal təsisçi, iştirakçı, səhmdar, direktor və ya nümayəndə kimi çıxış etməsinə baxmayaraq, faktiki qərarların başqa fiziki şəxs tərəfindən qəbul edilməsi və ya yönləndirilməsi vəziyyəti.

2.1.8. **Sahiblik zənciri** – auditor təşkilatının son fiziki şəxsə dək birbaşa və dolayı sahiblik, iştirak payı, səsvermə hüququ və nəzarət əlaqələrini göstərən struktur.

2.1.9. **İdarəetmə funksiyası daşıyan şəxs** – auditor təşkilatının direktoru, idarəetmə orqanının üzvü, imza səlahiyyətli şəxsi, faktiki rəhbərlik edən şəxsi və təşkilatın fəaliyyətinə qərarvermə səviyyəsində təsir göstərən digər fiziki şəxs.

2.1.10. **Vətəndaş qüsursuzluğu göstəriciləri** – şəxsin mülkiyyət əleyhinə və ya iqtisadi fəaliyyət sahəsində qəsdən cinayətə, yaxud qəsdən törədilmiş ağır və ya xüsusilə ağır cinayətə görə məhkumluğunun olmaması, habelə məhkəmə qərarı ilə iqtisadi sahədə müəyyən vəzifə tutmaq və ya fəaliyyətlə məşğul olmaq hüququndan məhrum edilməməsi ilə bağlı uyğunluq göstəriciləri.

2.1.11. **Siyasi nüfuzlu şəxs** – qanunvericilikdə müəyyən edilmiş siyasi nüfuzlu şəxs, onun yaxın qohumu və ya yaxın münasibətdə olduğu şəxs.

2.1.12. **Yüksək riskli auditor subyekti** – sahiblik, idarəetmə, sanksiya, siyasi nüfuzlu şəxs bağlantısı, nominal sahiblik, xarici struktur, tez-tez dəyişiklik, maraqlar toqquşması və ya ƏL/TMM baxımından yüksək risk indikatorlarına malik auditor xidməti göstərən şəxs.

2.1.13. **Sirr ehtiva edən məlumat** – qanunvericiliklə, müqavilə ilə, peşə etikası ilə, məlumatın mahiyyəti ilə və ya Palatanın daxili qaydaları ilə açıqlanması məhdudlaşdırılmış məlumat.

2.1.14. **Risk uyğunluğu məlumatı** – auditor xidməti göstərən şəxsin ƏL/TMM, peşə müstəqilliyi, maraqlar toqquşması, vətəndaş qüsursuzluğu, sanksiya və sahəvi risklər baxımından qiymətləndirilməsi üçün tələb olunan məlumatlar.

2.1.15. **ƏL/TMM** – cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə.

3. Benefisiar mülkiyyətçinin müəyyən edilməsi üzrə əsas yanaşma

3.1. Auditor təşkilatının benefisiar mülkiyyətçisi son nəticədə həmin auditor təşkilatının əsl sahibi olan, onun üzərində effektiv nəzarəti həyata keçirən və ya onun qərarlarına birbaşa və ya dolayı təsir göstərən fiziki şəxs kimi müəyyən edilir.

3.2. Benefisiar mülkiyyətçi aşağıdakı ardıcılıqla müəyyən edilir:

3.2.1. Auditor təşkilatının nizamnamə kapitalının və ya səsvermə hüququnun 10 faiz və ya daha çox hissəsinə birbaşa və ya dolayı sahib olan fiziki şəxs müəyyən edilir.

3.2.2. İştirak payı əsasında müəyyən edilən şəxsin benefisiar mülkiyyətçi olmasına şübhə olduqda və ya iştirak payı əsasında nəzarət edən fiziki şəxs müəyyən edilmədikdə, auditor təşkilatına müqavilə, etibarnamə, korporativ razılaşma, borc, təminat, maliyyələşdirmə, ailə və ya digər əlaqələr vasitəsilə faktiki nəzarət edən fiziki şəxs müəyyən edilir.

3.2.3. İştirak payı və ya digər faktiki nəzarət forması əsasında benefisiar mülkiyyətçini müəyyən etmək mümkün olmadıqda, auditor təşkilatına rəhbərliyi həyata keçirən fiziki şəxs nəzarət nöqtəsi kimi müəyyən edilir və bu hal ayrıca risk indikatoru kimi sənədləşdirilir.

3.3. 10 faiz həddi yalnız ilkin indikator kimi tətbiq edilir. Faktiki nəzarət, nominal sahiblik, dolayı təsir, müntəzəm maliyyələşdirmə, iqtisadi asılılıq, faktiki gəlir əldə etmə, mənfəətə nəzarət imkanı, korporativ razılaşma və qərarlara real təsir imkanları ayrıca qiymətləndirilir.

3.4. Hüquqi şəxs vasitəsilə dolayı sahiblik mövcud olduqda, sahiblik zənciri son fiziki şəxsə dək açılmalı və hər mərhələ üzrə təsisçi, iştirak payı, səsvermə hüququ, idarəetmə və faktiki nəzarət göstəriciləri sənədləşdirilməlidir.

3.5. Xarici hüquqi şəxs və ya xarici hüquqi təsisat vasitəsilə sahiblik mövcud olduqda, həmin xarici strukturun təsisçisi, iştirakçısı, idarəçisi, benefisiarı, səsvermə hüququ sahibi və faktiki nəzarət edən şəxsi müəyyən edilməlidir.

3.6. Benefisiar mülkiyyətçi və sahiblik strukturu üzrə məlumatların toplanması və verifikasiyası aşağıdakı məqsədlərlə həyata keçirilir:

3.6.1. ƏL/TMM nəzarətinin təmin edilməsi.

3.6.2. Sahəvi risk qiymətləndirilməsinin aparılması.

3.6.3. Auditor fəaliyyətinin müstəqilliyinin qorunması.

3.6.4. Vətəndaş qüsursuzluğu göstəricilərinin qiymətləndirilməsi.

3.6.5. Maraqlar toqquşmasının qarşısının alınması.

3.6.6. Palatanın reyestr məlumatlarının aktuallaşdırılması.

3.6.7. Auditor təşkilatları üzrə gizli sahiblik və faktiki nəzarət risklərinin müəyyən edilməsi.

4. Təqdim edilməli məlumat və sənədlər

4.1. Auditor təşkilatları bu Qaydaya uyğun olaraq Palatanın bildirişində göstərilən müddətdə aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

4.1.1. Benefisiar mülkiyyətçi və sahiblik strukturu bəyannaməsi.

4.1.2. Təsis sənədləri və nizamnamənin qüvvədə olan redaksiyası.

4.1.3. Dövlət reyestrindən çıxarış.

4.1.4. İştirak paylarını və səsvermə hüquqlarını əks etdirən sənədlər.

4.1.5. Son benefisiar fiziki şəxslərdə sahiblik zənciri sxemi.

4.1.6. Direktor, idarəetmə orqanı üzvləri, faktiki rəhbərlik edən şəxslər və imza səlahiyyətli şəxslər barədə məlumat.

4.1.7. Benefisiar mülkiyyətçi, mühüm iştirak payı sahibi və idarəetmə funksiyası daşıyan şəxslər üzrə şəxsiyyəti təsdiq edən məlumatlar.

4.1.8. Siyasi nüfuzlu şəxs statusu, sanksiya siyahıları, məhkumluq, iqtisadi sahədə vəzifə tutmaq və ya fəaliyyətlə məşğul olmaq hüququndan məhrumetmə halları barədə bəyannamə.

4.1.9. Nominal sahiblik, etibarnamə, iştirakçı razılaşması, borc, girov, təminat, opsiya, idarəetmə müqaviləsi və ya faktiki nəzarətə təsir edən digər sənədlər barədə məlumat.

4.1.10. Audit sifarişçiləri, əlaqəli tərəflər, ictimai əhəmiyyətli qurumlar, publik hüquqi şəxslər və Palatanın nəzarət predmeti olan digər subyektlərlə benefisiar mülkiyyətçi, iştirakçı və idarəetmə şəxsləri səviyyəsində əlaqənin olub-olmaması barədə bəyanat.

4.1.11. Auditor təşkilatının son 12 ayda sahiblik, idarəetmə, hüquqi ünvan və fəaliyyət statusu üzrə baş vermiş dəyişiklikləri barədə məlumat.

4.2. Sərbəst auditorlar Palatanın bildirişində göstərilən müddətdə aşağıdakı məlumatları təqdim etməlidirlər:

4.2.1. Şəxsiyyət və auditor fəaliyyəti üzrə reyestr məlumatları.

4.2.2. Fəaliyyət hüququnun qüvvədə olması barədə məlumat.

4.2.3. Məhkumluq və iqtisadi sahədə fəaliyyət məhdudiyyəti barədə bəyannamə.

4.2.4. Siyasi nüfuzlu şəxs statusu barədə məlumat.

4.2.5. Sanksiya siyahıları ilə bağlı risk barədə məlumat.

4.2.6. Audit sifarişçiləri, əlaqəli tərəflər, benefisiar mülkiyyətçilər, idarəetmə şəxsləri, yaxın qohumlar və yaxın münasibətdə olduğu şəxslər vasitəsilə peşə müstəqilliyinə təsir edə bilən birbaşa və dolaylı əlaqələr barədə bəyanat.

4.2.7. Başqa kommersiya hüquqi şəxslərində iştirak payı və idarəetmə funksiyası barədə məlumat.

4.2.8. Faktiki asılılıq yarada bilən maliyyə, əmək, ailə, müqavilə və digər əlaqələr barədə məlumat.

4.3. Auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququnun verilməsi, qüvvədə olmasının yoxlanılması, reyestr məlumatlarının aktuallaşdırılması və qanunvericilikdə nəzərdə

tutulmuş digər qeydiyyat prosedurları zamanı bu Qaydada göstərilən məlumat və sənədlərin təqdim edilməsi ilkin nəzarət və uyğunluq şərti kimi tətbiq edilir.

4.4. Palata zəruri hesab etdikdə auditor xidməti göstərən şəxsdən əlavə sənəd, izahat, təsdiqləyici məlumat, korporativ sxem, müqavilə, qərar, etibarnamə, maliyyə öhdəliyi barədə məlumat və digər aidiyyəti sənədləri tələb edə bilər.

4.5. Məhkumluq, iqtisadi sahədə fəaliyyət məhdudiyyəti, siyasi nüfuzlu şəxs statusu və sanksiya riski üzrə məlumatlar ilk növbədə bəyannamə əsasında qəbul edilir. Həmin məlumatların rəsmi yoxlanılması yalnız qanunvericiliyin imkan verdiyi qaydada və həcmdə aparılır.

5. Verifikasiya və riskəsaslı yoxlama tədbirləri

5.1. Təqdim edilmiş məlumatlar yalnız özünübəyan əsasında qəbul edilmir və Palata tərəfindən müstəqil mənbələr, dövlət reyestrləri, rəsmi informasiya ehtiyatları, açıq mənbələr, sənədlər və riskəsaslı analitik yoxlama üsulları ilə verifikasiya edilir.

5.2. Verifikasiya zamanı aşağıdakı informasiya mənbələrindən istifadə oluna bilər:

5.2.1. Dövlət reyestri və vergi uçotu məlumatları.

5.2.2. Auditorlar Palatasının reyestr və daxili nəzarət məlumatları.

5.2.3. Təsis sənədləri, nizamnamə, iştirakçı qərarları və idarəetmə sənədləri.

5.2.4. Etibarnamə, müqavilə, borc, təminat və korporativ razılaşma sənədləri.

5.2.5. Açıq mənbə məlumatları.

5.2.6. Azərbaycan Respublikasında tətbiq edilən hədəfli maliyyə sanksiyaları siyahıları.

5.2.7. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının sanksiya siyahıları.

5.2.8. FATF tərəfindən yüksək riskli və nəzarət altında olan yurisdiksiyalar üzrə çağırış və siyahılar.

5.2.9. Maliyyə Monitorinq Xidməti tərəfindən dərc edilən və ya Palataya göndərilən tipologiyalar, xəbərdarlıqlar, metodiki materiallar və risk göstəriciləri.

5.3. Verifikasiya zamanı aşağıdakı hallar xüsusi risk indikatoru kimi qiymətləndirilir:

5.3.1. Çoxpilləli sahiblik zənciri.

5.3.2. Xarici hüquqi şəxs və ya xarici hüquqi təsisat vasitəsilə sahiblik.

5.3.3. Nominal təsisçi və ya nominal direktor əlamətləri.

5.3.4. Eyni benefisiar mülkiyyətçinin bir neçə auditor təşkilatında iştirak və ya nəzarət imkanının olması.

5.3.5. Benefisiar mülkiyyətçi, mühüm iştirak payı sahibi və ya idarəetmə şəxslərinin audit sifarişçiləri ilə əlaqəli olması.

5.3.6. Siyasi nüfuzlu şəxs, onun yaxın qohumu və ya yaxın münasibətdə olduğu şəxs riski.

5.3.7. Sanksiya siyahıları ilə bağlı risk.

5.3.8. Təsisçi və idarəetmə strukturunda qısa müddətdə tez-tez dəyişikliklərin baş verməsi.

5.3.9. Sahiblik zəncirinin real iqtisadi məntiqinin olmaması.

5.3.10. Məlumat təqdim etməkdən yayınma, natamam məlumat təqdim etmə və ya ziddiyyətli məlumatların aşkar edilməsi.

5.3.11. Auditor təşkilatının faktiki fəaliyyət ünvanı, hüquqi ünvanı və idarəetmə mərkəzi arasında uyğunsuzluq.

5.3.12. Auditor təşkilatının rəhbərliyinin və ya benefisiar mülkiyyətçisinin audit olunan subyektlə əmək, ailə, maliyyə, mülkiyyət və ya müqavilə əlaqəsinin olması.

5.3.13. Auditor subyektinin təqdim etdiyi sahiblik və idarəetmə məlumatları ilə açıq mənbələrdə, dövlət reyestrində və ya Palatanın məlumat bazasında olan məlumatlar arasında əsaslandırılmamış fərqlərin olması.

- 5.4. Verifikasiya nəticələri üzrə hər bir auditor təşkilatı üçün sirr ehtiva edən nəzarət dosyesi formalaşdırılır.
- 5.5. Sərbəst auditorlar üzrə uyğunluq və risk dosyesi formalaşdırılır.
- 5.6. Dosyedə aşağıdakılar saxlanılır:
- 5.6.1. Təqdim edilmiş bəyannamələr.
 - 5.6.2. Təsis və reyestr sənədləri.
 - 5.6.3. Sahiblik zənciri sxemi.
 - 5.6.4. Verifikasiya mənbələri və nəticələri.
 - 5.6.5. Risk qiymətləndirmə vərəqi.
 - 5.6.6. Sanksiya və siyasi nüfuzlu şəxs yoxlamasının nəticələri.
 - 5.6.7. Vətəndaş qüsursuzluğu göstəriciləri üzrə qiymətləndirmə.
 - 5.6.8. Auditorun müstəqilliyi və maraqlar toqquşması üzrə nəticə.
 - 5.6.9. Uyğunsuzluq aktları və əlavə sənəd tələbləri.
 - 5.6.10. Görülmüş tədbirlər və son yenilənmə tarixi.

6. Sanksiya, siyasi nüfuzlu şəxs və yurisdiksiya riski üzrə ayrıca yoxlama

- 6.1. Auditor təşkilatlarının benefisiar mülkiyyətçiləri, mühüm iştirak payı sahibləri, idarəetmə funksiyası daşıyan şəxsləri və faktiki nəzarət edən şəxsləri üzrə sanksiya və siyasi nüfuzlu şəxs yoxlaması aparılır.
- 6.2. Sərbəst auditorlar üzrə sanksiya və siyasi nüfuzlu şəxs yoxlaması həmin auditorun özü, habelə onun bəyan etdiyi əlaqəli şəxslər və peşə müstəqilliyinə təsir edə bilən şəxslər üzrə aparılır.
- 6.3. Sanksiya və siyasi nüfuzlu şəxs yoxlamasının nəticələri ayrıca sənədləşdirilir və risk qiymətləndirməsinə daxil edilir.
- 6.4. Sanksiya siyahısı ilə uyğunluq ehtimalı aşkar edildikdə məsələ ilkin uyğunluq yoxlaması kimi sənədləşdirilir, məlumatın eyniləşdirilməsi tamamlanmadan auditor subyekti barəsində yekun hüquqi nəticə çıxarılmır.
- 6.5. Sanksiya siyahısı üzrə eyniləşdirmə təsdiqləndikdə məsələ qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada Palata sədrinə, zəruri hallarda isə səlahiyyətli dövlət orqanlarına təqdim edilir.
- 6.6. Yüksək riskli yurisdiksiya bağlantısı aşkar edildikdə əlavə sənəd və izahat tələb edilir, həmin bağlantının sahiblik, idarəetmə, auditorun müstəqilliyi və ƏL/TMM riskinə təsiri ayrıca qiymətləndirilir.
- 6.7. Bu bölmə üzrə yoxlama nəticələri hüquqi nəticə doğuran qərar üçün əsas kimi deyil, qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş nəzarət, risk qiymətləndirməsi, intizam və səlahiyyətli orqanlara məlumatlandırma tədbirlərinin hazırlanması üçün sübut və risk materialı kimi istifadə edilir.

7. Auditorun müstəqilliyi və maraqlar toqquşması üzrə ayrıca qiymətləndirmə

- 7.1. Auditor təşkilatının benefisiar mülkiyyətçisi, mühüm iştirak payı sahibi, idarəetmə funksiyası daşıyan şəxsi və ya faktiki nəzarət edən şəxsi audit sifarişçisi, audit olunan subyekt, onun benefisiar mülkiyyətçisi, idarəetmə orqanı və ya əlaqəli tərəfi ilə birbaşa və ya dolaylı əlaqədə olduqda, həmin hal peşə müstəqilliyi və maraqlar toqquşması üzrə ayrıca qiymətləndirilir.
- 7.2. Sərbəst auditorun audit sifarişçisi, audit olunan subyekt, həmin subyektin benefisiar mülkiyyətçisi, idarəetmə orqanı üzvü, əlaqəli tərəfi, yaxın qohumu və ya yaxın münasibətdə olduğu şəxs vasitəsilə əlaqəsi aşkar edildikdə, həmin hal peşə müstəqilliyi və maraqlar toqquşması baxımından ayrıca qiymətləndirilir.
- 7.3. Peşə müstəqilliyinə təsir edə bilən əlaqə aşkar edildikdə auditor subyektindən müstəqillik təhlükəsinin aradan qaldırılması və ya azaldılması üzrə tədbirlər barədə izahat tələb olunur.
- 7.4. İzahatda ən azı aşağıdakılar göstərməlidir:

- 7.4.1. əlaqənin xüsusiyyəti.
- 7.4.2. əlaqənin müddəti.
- 7.4.3. əlaqənin audit tapşırığına təsiri.
- 7.4.4. görülmüş və ya görülməyəcək qoruyucu tədbirlər.
- 7.4.5. audit tapşırığından imtina, heyətin dəyişdirilməsi, əlavə keyfiyyət nəzarəti və ya digər müstəqillik tədbirlərinin tətbiq olunub-olunmaması.
- 7.5. Müstəqillik və maraqlar toqquşması riski aradan qaldırılmadıqda və ya lazımı qaydada sənədləşdirilmədikdə məsələ yüksək risk indikatoru kimi qiymətləndirilir və növbədənəknar monitoring, əlavə araşdırma və ya intizam icraatı təklifi üçün əsas yarada bilər.

8. Dəyişikliklərin bildirilməsi və dövrü yenilənmə

- 8.1. Auditor təşkilatları benefisiar mülkiyyətçi, mühüm iştirak payı sahibi, təsisçi, direktor, idarəetmə orqanı üzvü, faktiki nəzarət edən şəxs, səsvermə hüququ, hüquqi ünvan, sahiblik zənciri və ya faktiki nəzarət mexanizmində dəyişiklik baş verdiyi tarixdən 5 iş günü müddətində bu barədə Palataya yazılı məlumat təqdim etməlidirlər.
- 8.2. Sərbəst auditorlar şəxsiyyət, fəaliyyət hüququ, məhkumluq, iqtisadi sahədə fəaliyyət məhdudiyyəti, siyasi nüfuzlu şəxs statusu, sanksiya riski, kommersiya hüquqi şəxslərində iştirak, peşə müstəqilliyinə təsir edən əlaqələr və risk uyğunluğu məlumatlarında dəyişiklik olduqda 5 iş günü müddətində Palataya məlumat təqdim etməlidirlər.
- 8.3. Bütün auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar ildə azı bir dəfə, növbəti ilin 31 yanvar tarixinədək müvafiq bəyannaməni yenilənmiş formada Palataya təqdim etməlidirlər.
- 8.4. Risk səviyyəsi yüksək olan auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar üzrə yenilənmə və verifikasiya dövriliyi Palata tərəfindən artırıla bilər.
- 8.5. Təqdim edilmiş məlumatlarda ziddiyyət, natamamlıq və ya risk indikatoru aşkar edildikdə, auditor xidməti göstərən şəxsə əlavə sənəd və izahat təqdim edilməsi üçün 5 iş günündən az olmayan müddət verilir.

9. Məlumatların məxfiliyi, təhlükəsizliyi və saxlanma müddəti

- 9.1. Bu Qayda çərçivəsində əldə edilən məlumatlar sirr ehtiva edən məlumatlar kimi mühafizə olunur və yalnız Palatanın qanunla müəyyən edilmiş nəzarət, reyestr, risk qiymətləndirməsi, intizam, metodiki və ƏL/TMM funksiyalarının icrası məqsədilə istifadə edilir.
- 9.2. Benefisiar mülkiyyətçi, sahiblik zənciri, şəxsiyyət məlumatları, sanksiya, siyasi nüfuzlu şəxs, məhkumluq və risk uyğunluğu məlumatlarına giriş yalnız xidməti zərurət prinsipi əsasında müəyyən edilmiş və Palata sədrinin yazılı tapşırığı ilə səlahiyyət verilmiş əməkdaşlara verilir.
- 9.3. Benefisiar mülkiyyətçi və risk uyğunluğu dosyeleri ümumi kargüzarlıq dövriyyəsinə daxil edilmir və sirr ehtiva edən məlumatlarla iş rejimində ayrıca saxlanılır.
- 9.4. Elektron məlumat bazasında məlumatlara baxış, dəyişiklik, çıxarış, yükləmə və ötürmə əməliyyatları üzrə audit izi aparılır.
- 9.5. Məlumatlardan üçüncü şəxslərə açıqlama yalnız qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda, səlahiyyətli dövlət orqanlarının əsaslandırılmış sorğusu əsasında və ya məhkəmə, istintaq, təhqiqat və digər prosesual aktların icrası çərçivəsində mümkündür.
- 9.6. Məlumatların işlənməsi zamanı fərdi məlumatların qorunması, xidməti sirr, auditor sirri və sirr ehtiva edən digər məlumatlarla iş qaydalarının tələblərinə əməl edilməlidir.
- 9.7. Bu Qayda çərçivəsində əldə edilən məlumatlar yalnız məqsədlə məhdudlaşdırma, zəruri həcm, müvafiq giriş icazəsi, sənədləşdirilmiş istifadə və saxlanma təhlükəsizliyi prinsipləri əsasında işlənilir.
- 9.8. Bu Qayda çərçivəsində formalaşdırılmış dosyeler auditor subyektinin Palata reyestrində olduğu müddət ərzində və reyestrdən çıxarıldığı tarixdən sonra azı 5 il

müddətində saxlanılır. Qanunvericilikdə daha uzun saxlanma müddəti nəzərdə tutulduqda həmin müddət tətbiq edilir.

9.9. Dosyaların məhv edilməsi yalnız saxlanma müddəti başa çatdıqdan sonra, Palatanın daxili arxiv və məxfi məlumatlarla iş qaydalarına uyğun olaraq aktlaşdırılmaqla həyata keçirilə bilər.

10. Uyğunsuzluqlar və hüquqi tədbirlər

10.1. Auditor təşkilatı və ya sərbəst auditor tərəfindən məlumatların təqdim edilməməsi, natamam təqdim edilməsi, bilərəkdən yanlış məlumat verilməsi, benefisiar mülkiyyətçinin və ya faktiki nəzarət edən şəxsin gizlədilməsi, sahiblik zəncirinin açılmaması və ya Palatanın əlavə sənəd tələbinin icra edilməməsi nəzarət riski və intizam riski yaradan hal hesab edilir.

10.2. Bu Qaydanın tələblərinin pozulması qanunvericilikdə, Palatanın daxili intizam qaydalarında və auditor fəaliyyəti üzrə qüvvədə olan normativ sənədlərdə nəzərdə tutulmuş qaydada qiymətləndirilir və müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün əsas ola bilər.

10.3. Aşkar edilmiş uyğunsuzluqların xüsusiyyətindən asılı olaraq aşağıdakı tədbirlər görülməlidir:

10.3.1. Əlavə sənəd və izahat tələbi.

10.3.2. Yazılı xəbərdarlıq.

10.3.3. Risk kateqoriyasının artırılması.

10.3.4. Növbədənkenar monitoring və ya yoxlama təklifi.

10.3.5. İntizam icraatının başlanılması barədə təklif.

10.3.6. Reyestr məlumatlarının aktuallaşdırılması.

10.3.7. Qanunvericilikdə və Palatanın səlahiyyətlərini müəyyən edən aktlarda nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada reyestr, fəaliyyət hüququ, intizam və digər nəzarət tədbirlərinin tətbiqi barədə təklif.

10.3.8. ƏL/TMM Qanunu ilə nəzərdə tutulmuş hallarda Maliyyə Monitoring Xidmətinə və digər səlahiyyətli orqanlara məlumat verilməsi.

10.4. Bu Qaydanın tələblərinin pozulması auditor təşkilatının və ya sərbəst auditorun peşə nüfuzuna, müstəqilliyinə, vətəndaş qüversuzluğu göstəricilərinə və ƏL/TMM uyğunluğuna təsir edən risk amili kimi qiymətləndirilir.

10.5. Hüquqi nəticə doğuran hər bir tədbir yalnız qanunvericilikdə və Palatanın daxili prosedurlarında nəzərdə tutulmuş qaydada, müvafiq araşdırma, sənədləşdirmə, izahat və qərar vermə prosedurları təmin edilməklə tətbiq edilir.

11. Məsul struktur bölmə və icra mexanizmi

11.1. Bu Qaydanın icrası üzrə əsas məsul struktur bölmə Xüsusi Auditlər, Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın ləqəlləşdirilməsinə və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə, Daxili Nəzarət və Forenzik Təhlillər İdarəsidir.

11.2. Aidiyyəti struktur bölmə aşağıdakı tədbirləri həyata keçirir:

11.2.1. Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar üzrə ilkin inventarizasiya aparır.

11.2.2. Bəyannamə formalarını auditor xidməti göstərən şəxslərə göndərir.

11.2.3. Məlumat və sənədlərin qəbul, qeydiyyat, saxlanma və verifikasiya qaydasını təmin edir.

11.2.4. Hər bir auditor təşkilatı üzrə sirr ehtiva edən nəzarət dosyesi formalaşdırır.

11.2.5. Hər bir sərbəst auditor üzrə uyğunluq və risk dosyesi formalaşdırır.

11.2.6. Yüksək riskli auditor subyektləri üzrə ayrıca siyahı formalaşdırır.

11.2.7. Aşkar edilmiş uyğunsuzluqlar üzrə izahat, əlavə sənəd və düzəliş tələb edir.

11.2.8. Məlumat təqdim etməyən, natamam və ya ziddiyyətli məlumat təqdim edən subyektlər barədə Palata sədrinə xidməti arayış təqdim edir.

11.2.9. Monitoring nəticələri əsasında növbədənkenar yoxlama, intizam icraatı, reyestr məlumatlarının yenilənməsi və qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər tədbirlər barədə təkliflər hazırlayır.

11.2.10. İllik ümumiləşdirilmiş hesabatı Palata Şurasına təqdim edir.

12. Əlavələrlə işləmə qaydası

12.1. Bu Qaydaya əlavə edilən formalar Qaydanın icrası üzrə sübut bazasını təşkil edir.

12.2. Əlavələr aşağıdakı məqsədlərlə istifadə olunur:

12.2.1. Auditor təşkilatları üzrə benefisiar mülkiyyətçi və sahiblik zəncirinin müəyyən edilməsi.

12.2.2. Sərbəst auditorlar üzrə uyğunluq və risk məlumatlarının toplanması.

12.2.3. Sanksiya, siyasi nüfuzlu şəxs, vətəndaş qüsursuzluğu, peşə müstəqilliyi və maraqlar toqquşması risklərinin qiymətləndirilməsi.

12.2.4. Yüksək riskli auditor subyektlərinin müəyyən edilməsi.

12.2.5. Palatanın ƏL/TMM sahəsində nəzarət orqanı funksiyasının icrası.

12.2.6. Reyestr məlumatlarının aktuallaşdırılması.

12.2.7. Nəzarət, monitoring və intizam tədbirləri üçün ilkin faktoloji bazanın formalaşdırılması.

12.3. Əlavələr aşağıdakı ardıcılıqla tətbiq edilir:

12.3.1. Əlavə 4 əsasında auditor təşkilatına və ya sərbəst auditora sənəd tələbi məktubu göndərilir.

12.3.2. Auditor təşkilatı Əlavə 1-i, sərbəst auditor Əlavə 2-ni dolduraraq təqdim edir.

12.3.3. Auditor təşkilatı üzrə sahiblik zənciri Əlavə 5 əsasında sxemləşdirilir.

12.3.4. Təqdim edilmiş məlumatlar Əlavə 9 üzrə daxili yoxlama siyahısı əsasında ilkin yoxlanılır.

12.3.5. Risk qiymətləndirilməsi Əlavə 6 əsasında aparılır.

12.3.6. Yüksək risk indikatorları Əlavə 8 əsasında yoxlanılır.

12.3.7. Natamamlıq, ziddiyyət və ya risk aşkar edildikdə Əlavə 7 üzrə uyğunsuzluq aktı tərtib edilir.

12.3.8. Məlumatlara giriş zərurəti yarandıqda Əlavə 10 üzrə sirr ehtiva edən məlumatlara giriş icazəsi rəsmiləşdirilir.

12.3.9. Bütün proses Əlavə 3 üzrə icra planı ilə izlənilir.

12.4. Əlavələr müstəqil normativ akt hesab edilmir. Onlar Şura qərarının və bu Qaydanın icrasına xidmət edən nümunəvi sənəd formalarıdır.

12.5. Əlavələrlə işləyən məsul struktur bölmə hər bir sənəd üzrə aşağıdakı dörd elementi təmin etməlidir:

12.5.1. Sənədin kim tərəfindən təqdim edildiyi.

12.5.2. Sənədin hansı tarixdə qəbul edildiyi.

12.5.3. Sənədin hansı mənbələr əsasında yoxlandığı.

12.5.4. Sənəd üzrə hansı nəticənin çıxarıldığı.

13. Keçid müddəaları

13.1. Bu Qayda qüvvəyə mindiyi tarixdən 5 iş günü müddətində aidiyyəti struktur bölmə tərəfindən bəyannamə formaları, sənəd tələbi məktubu, risk qiymətləndirmə vərəqi, uyğunsuzluq aktı və dosye üzrə daxili yoxlama siyahısı tətbiqə hazırlanır.

13.2. Bu Qayda qüvvəyə mindiyi tarixdən 10 iş günü müddətində bütün auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara rəsmi bildiriş göndərilir.

13.3. Mövcud auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar bu Qaydada nəzərdə tutulmuş məlumat və sənədləri bildirişin alındığı tarixdən 20 iş günü müddətində Palataya təqdim edirlər.

13.4. İlkin məlumat qəbulu və sənədlərin formalaşdırılması 20 iş günü ərzində başa çatdırılır.

13.5. İlk verifikasiya bu Qayda qüvvəyə mindiyi tarixdən 45 iş günü müddətində tamamlanır.

13.6. Yekun arayış ilkin verifikasiyanın tamamlanmasından sonra 15 iş günü müddətində hazırlanır və Palata sədrinə təqdim edilir.

13.7. Yüksək riskli subyektlər üzrə xüsusi monitoring siyahısı ilkin verifikasiya başa çatdıqdan sonra 10 iş günü müddətində formalaşdırılır və Palata Şurasına məlumat verilir.

Əlavə 1**Auditor təşkilatının benefisiar mülkiyyətçi və sahiblik strukturu bəyannaməsinin nümunəvi forması**

Tələb olunan məlumat	Təqdim edilmiş məlumat	Palatanın yoxlama qeydi və nəticəsi
Auditor təşkilatının tam adı		
VÖEN		
Hüquqi ünvan		
Faktiki fəaliyyət ünvanı		
Dövlət qeydiyyatı tarixi və qeydiyyat nömrəsi		
Auditor fəaliyyəti üzrə reyestr məlumatları		
Direktor və idarəetmə orqanı üzvləri barədə məlumat		
Təsisçilər və iştirak payları		
Səsvermə hüquqları		
Dolaylı sahiblik zənciri		
Mühüm iştirak payına malik fiziki şəxslər		
Benefisiar mülkiyyətçi kimi müəyyən edilmiş fiziki şəxslər		
Faktiki nəzarət edən şəxslər		
Nominal sahiblik, etibarnamə, korporativ razılaşma və digər faktiki nəzarət mexanizmləri		
Xarici hüquqi şəxs və ya xarici hüquqi təsisat vasitəsilə sahiblik		
Siyasi nüfuzlu şəxs statusu		
Sanksiya siyahıları ilə bağlı məlumat		
Məhkumluq və iqtisadi fəaliyyətlə məşğul olmaq hüququndan məhrumetmə barədə məlumat		

Tələb olunan məlumat	Təqdim edilmiş məlumat	Palatanın yoxlama qeydi və nəticəsi
Audit sifarişçiləri ilə benefisiar mülkiyyətçi, təsisçi, rəhbər və əlaqəli şəxs səviyyəsində əlaqələr		
Son 12 ayda sahiblik və idarəetmə strukturunda baş vermiş dəyişikliklər		
Təqdim edilən sənədlərin siyahısı		

Bəyannaməni təqdim edən şəxs bildirir ki, təqdim edilmiş məlumatlar tam, düzgün və aktualdır. Məlumatlarda hər hansı dəyişiklik baş verdikdə bu barədə 5 iş günü müddətində Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasına yazılı məlumat veriləcəkdir.

Direktorun adı, soyadı, imzası

Tarix

Əlavə 2**Sərbəst auditor üzrə uyğunluq və risk bəyannaməsinin nümunəvi forması**

Tələb olunan məlumat	Təqdim edilmiş məlumat	Palatanın yoxlama qeydi və nəticəsi
Sərbəst auditorun adı, atasının adı və soyadı		
Şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd məlumatları		
Auditor fəaliyyəti üzrə reyestr məlumatları		
Əlaqə məlumatları		
Məhkumluq barədə məlumat		
İqtisadi sahədə vəzifə tutmaq və ya fəaliyyətlə məşğul olmaq hüququndan məhrumetmə barədə məlumat		
Siyasi nüfuzlu şəxs statusu		
Sanksiya siyahıları ilə bağlı məlumat		
Kommersiya hüquqi şəxslərində iştirak payı və idarəetmə funksiyası		
Audit sifarişçiləri ilə mülkiyyət, idarəetmə, ailə, əmək, maliyyə və digər əlaqələr		
Yaxın qohumlar və yaxın münasibətdə olduğu şəxslər vasitəsilə peşə müstəqilliyinə təsir edə bilən əlaqələr		
Faktiki asılılıq yarada bilən maliyyə və müqavilə münasibətləri		
Peşə müstəqilliyinə təsir edə bilən digər hallar		
Təqdim edilən sənədlərin siyahısı		

Bəyannaməni təqdim edən şəxs bildirir ki, təqdim edilmiş məlumatlar tam, düzgün və aktualdır. Məlumatlarda hər hansı dəyişiklik baş verdikdə bu barədə 5 iş günü müddətində Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasına yazılı məlumat veriləcəkdir.

Sərbəst auditorun adı, soyadı, imzası

Tarix

Əlavə 3

İcra planı

№	Tapşırıq	Müddət	Nəticə sənədi	Məsul struktur
1	Bəyannamə formalarının təsdiq üçün təqdim edilməsi	5 iş günü	Bəyannamə formaları	Xüsusi Auditlər, ƏL/TMM, Daxili Nəzarət və Forenzik Təhlillər İdarəsi
2	Auditor xidməti göstərən şəxslərə bildiriş göndərilməsi	10 iş günü	Bildiriş məktubu və göndəriş reyestri	Aidiyyəti struktur bölmə və Katiblik
3	Məlumat və sənədlərin qəbul edilməsi	Bildirişdən sonra 20 iş günü	Qəbul reyestri	Aidiyyəti struktur bölmə
4	İlkin verifikasiya və risk bölgüsü	45 iş günü	Risk qiymətləndirilmə və rəqləri	Aidiyyəti struktur bölmə
5	Yüksək riskli subyektlər üzrə ayrıca siyahının formalaşdırılması	İlkin verifikasiyadan sonra 10 iş günü	Yüksək riskli subyektlər siyahısı	Aidiyyəti struktur bölmə
6	Natamam və ziddiyyətli məlumatlar üzrə əlavə sənəd və izahat tələbi	Uyğunsuzluq aşkar edildikdən sonra 5 iş günü	Əlavə sənəd tələbi məktubu	Aidiyyəti struktur bölmə
7	Yekun arayışın Palata sədrinə təqdim edilməsi	İlkin verifikasiyadan sonra 15 iş günü	Yekun xidməti arayış	Aidiyyəti struktur bölmə
8	Nəticələrin Palata Şurasına təqdim edilməsi	Yekun arayışdan sonra növbəti Şura iclası	Ümumiləşdirilmiş hesabat	Palata sədri və Katiblik

Əlavə 4

Auditor təşkilatına və sərbəst auditora göndəriləcək sənəd tələbi məktubunun nümunəsi

Hörmətli _____,

Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının “___” _____ 2026-cı il tarixli, ___ nömrəli Qərarına əsasən auditor xidməti göstərən şəxslərin sahiblik, benefisiar mülkiyyətçilik, idarəetmə və risk uyğunluğu məlumatlarının müəyyən edilməsi, verifikasiyası və monitorinqi üzrə tədbirlər həyata keçirilir.

Bu məqsədlə Sizdən aşağıdakı sənəd və məlumatların bu məktubu aldığınız tarixdən 20 iş günü müddətində Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasına təqdim edilməsi tələb olunur:

1. Müvafiq bəyannamə forması.
2. Təsis və reyestr sənədləri.
3. Sahiblik və idarəetmə strukturu barədə məlumat.
4. Benefisiar mülkiyyətçi və ya uyğunluq məlumatları.
5. Sanksiya, siyasi nüfuzlu şəxs, vətəndaş qüsursuzluğu və peşə müstəqilliyi üzrə məlumatlar.
6. Audit sifarişçiləri və əlaqəli tərəflərlə əlaqələr barədə bəyanat.
7. Son 12 ayda sahiblik, idarəetmə və fəaliyyət statusu üzrə baş vermiş dəyişikliklər barədə məlumat.

Təqdim edilməyən, natamam və ya ziddiyyətli məlumatlar Palatanın nəzarət və risk qiymətləndirməsi tədbirləri çərçivəsində qiymətləndiriləcəkdir.

Təqdim edilən məlumatlar sirr ehtiva edən məlumatlar kimi qorunacaq və yalnız qanunla müəyyən edilmiş nəzarət, reyestr, risk qiymətləndirilməsi, intizam və ƏL/TMM funksiyalarının icrası məqsədilə istifadə ediləcəkdir.

Palata sədri

Əlavə 5

Benefisiar mülkiyyətçi və sahiblik zənciri sxeminin forması

Tələb olunan məlumat	Təqdim edilmiş məlumat	Palatanın yoxlama qeydi və nəticəsi
Auditor təşkilatının adı		
Birbaşa təsisçilər və iştirak payları		
Birinci səviyyə hüquqi şəxslər		
İkinci və sonrakı səviyyə hüquqi şəxslər		
Son fiziki şəxslər		
Hər səviyyə üzrə iştirak payı		
Hər səviyyə üzrə səsvermə hüququ		
Faktiki nəzarət mexanizmi		
Nominal sahiblik və ya nümayəndəlik əlamətləri		
Xarici yurisdiksiya bağlantısı		
Sanksiya və siyasi nüfuzlu şəxs riski		
Qeyd və izahlar		

Əlavə 6

Risk qiymətləndirmə vərəqi

Risk göstəricisi	Mən bə	Aşkar edilmiş hal	Risk səviyyəsi	Sübut edici sənəd	Təklif edilən tədbir	Məs ul şəxs	T a r i x
Sahiblik şəffaflığı			Aşağı, orta, yüksək				
Benefisiar mülkiyyətçi müəyyənliyi			Tam, qismən, müəyyən edilməyib				
Xarici sahiblik və yurisdiksiya riski			Aşağı, orta, yüksək				
Sanksiya riski			Yoxdur, ehtimal var, təsdiqlənib				
Siyasi nüfuzlu şəxs riski			Yoxdur, ehtimal var, təsdiqlənib				
Nominal sahiblik riski			Aşağı, orta, yüksək				
Audit sifarişçiləri ilə əlaqə riski			Aşağı, orta, yüksək				
Peşə müstəqilliyi riski			Aşağı, orta, yüksək				
Vətəndaş qüsursuzluğu göstəriciləri			Uyğun, əlavə yoxlama tələb olunur, uyğun deyil				
Məlumatların tamlığı			Tam, natamam, ziddiyyətli				
Əlavə sənəd tələbi			Tələb olunur, tələb olunmur				
Yekun risk kateqoriyası			Aşağı, orta, yüksək				

Əlavə 7

Uyğunsuzluq və natamam məlumat üzrə akt forması

Akt elementi	Məlumat
Auditor subyektinin adı	
Uyğunsuzluğun aşkar edildiyi tarix	
Uyğunsuzluğun predmeti	
Təqdim edilməyən sənəd və ya məlumat	
Ziddiyyətli məlumatın məzmunu	
Risk indikatoru	
Auditor subyektindən tələb olunan izahat və sənədlər	
Təqdim edilmə müddəti	
Aidiyyəti struktur bölmənin ilkin rəyi	
Təklif edilən tədbir	
Aktı tərtib edən şəxs	
İmza və tarix	

Əlavə 8

Yüksək risk indikatorları cədvəli

No	Yüksək risk indikatoru	V a r	Yo xdu r	Əlavə yoxlama tələb olunur	Q ey d
1	Benefisiar mülkiyyətçinin müəyyən edilməməsi				
2	Sahiblik zəncirinin son fiziki şəxsədək açılmaması				
3	Xarici hüquqi şəxs və ya xarici hüquqi təsisat vasitəsilə sahiblik				
4	Nominal təsisçi və nominal direktor əlamətləri				
5	Eyni şəxsin bir neçə auditor təşkilatına nəzarəti				
6	Audit sifarişçisi ilə mülkiyyət, ailə, əmək, maliyyə və ya idarəetmə əlaqəsi				
7	Siyasi nüfuzlu şəxs bağlantısı				
8	Sanksiya siyahısı və ya yüksək riskli yurisdiksiya bağlantısı				
9	Tez-tez sahiblik və idarəetmə dəyişikliyi				
10	Məlumat təqdim etməkdən yayınma				
11	Ziddiyyətli və ya natamam məlumat təqdim edilməsi				
12	Faktiki fəaliyyət ünvanı ilə hüquqi ünvan arasında əsaslandırılmamış uyğunsuzluq				
13	Sahiblik strukturunun real iqtisadi məntiqinin olmaması				
14	Müstəqillik və maraqlar toqquşması riskinin yüksək olması				

Əlavə 9

Dosye üzrə daxili yoxlama siyahısı

No	Yoxlama elementi	Bə li	Xe yr	Qism ən	Qe yd
1	Bəyannamə qəbul edilib				
2	Təsis sənədləri qəbul edilib				
3	Dövlət reyestri məlumatları yoxlanılıb				
4	Sahiblik zənciri sxemi qəbul edilib				
5	Son fiziki şəxslər müəyyən edilib				
6	Faktiki nəzarət riski qiymətləndirilib				
7	Nominal sahiblik riski yoxlanılıb				
8	Sanksiya yoxlaması aparılıb				
9	Siyasi nüfuzlu şəxs yoxlaması aparılıb				
10	Vətəndaş qüsursuzluğu göstəriciləri qiymətləndirilib				
11	Audit sifarişçiləri ilə əlaqə yoxlanılıb				
12	Peşə müstəqilliyi riski qiymətləndirilib				
13	Riskqiymətləndirmə vərəqi doldurulub				
14	Uyğunsuzluq aktı tərtib edilib və ya belə hal olmadığı qeyd edilib				
15	Əlavə sənəd tələbi göndərilib və ya buna ehtiyac olmadığı qeyd edilib				
16	Yekun risk kateqoriyası müəyyən edilib				
17	Dosye məsul şəxs tərəfindən bağlanıb				
18	Dosyenin son yenilənmə tarixi qeyd edilib				

Əlavə 10

Sirr ehtiva edən məlumatlara giriş icazəsi forması

Məlumat	Qeyd
Əməkdaşın adı, atasının adı və soyadı	
Vəzifəsi	
Giriş icazəsinin hüquqi və xidməti əsası	
Giriş verilən məlumat kateqoriyası	
Giriş müddəti	
Məlumatlardan istifadə məqsədi	
Məlumatların üçüncü şəxslərə açıqlanmasının qadağan edilməsi barədə qeyd	
Elektron baxış və istifadə izinin aparılması barədə qeyd	
Məxfilik öhdəliyi	
Palata sədrinin və ya səlahiyyətli şəxsin imzası	
Əməkdaşın imzası	
Tarix	

Əlavə 11

Metodiki izah və nümunəvi tətbiq mexanizmi

1. Bu Əlavədə göstərilən nümunələr izah xarakterlidir, hüquqi nəticə doğuran fərdi qiymətləndirməni əvəz etmir və hər bir auditor subyekti üzrə konkret faktlar əsasında ayrıca qərar qəbul edilməlidir.
2. Hər bir forma ayrıca sənəd kimi deyil, vahid nəzarət dosyesinin tərkib hissəsi kimi qiymətləndirilir.
3. Əlavələr üzrə toplanmış məlumatlar yalnız yoxlanıldıqdan, riskləşdirildikdən və sənədləşdirildikdən sonra idarəetmə qərarları üçün istifadə olunur.
4. Benefisiar mülkiyyətçi və risk uyğunluğu məlumatlarının natamamlığı özlüyündə son hüquqi qərar üçün kifayət etməyə bilər, lakin əlavə sənəd tələbi, yüksək risk kateqoriyası, növbədənkenar monitoring və intizam icraatı təklifi üçün əsaslı risk göstəricisi hesab olunur.

1. Auditor təşkilatı üzrə sadə nümunə

Auditor təşkilatının adı: "Nümunə Audit" MMC

VÖEN: [0000000000](#)

Hüquqi ünvan: Bakı şəhəri, şərti ünvan

Faktiki fəaliyyət ünvanı: Bakı şəhəri, şərti ünvan

Təsisçilər: Əliyev A.A. – 60 faiz, Məmmədov B.B. – 40 faiz

Səsvermə hüquqları: Əliyev A.A. – 60 faiz, Məmmədov B.B. – 40 faiz

Benefisiar mülkiyyətçilər: Əliyev A.A. və Məmmədov B.B.

Faktiki nəzarət edən başqa şəxs: yoxdur

Nominal sahiblik əlaməti: aşkar edilməyib

Siyasi nüfuzlu şəxs statusu: bəyan edilməyib

Sanksiya siyahısı bağlantısı: bəyan edilməyib

Audit sifarişçiləri ilə əlaqə: bəyan edilməyib

İlkin nəticə: məlumatlar formal baxımdan təmizdir. Dövlət reyestri və açıq mənbə yoxlaması aparılmalıdır.

Risk kateqoriyası: aşağı risk.

2. Auditor təşkilatı üzrə yüksək riskli nümunə

Auditor təşkilatının adı: "Risk Audit" MMC

Birbaşa təsisçi: "Alpha Holding" MMC – 100 faiz

"Alpha Holding" MMC-nin təsisçiləri: "Beta Services Ltd" – 70 faiz, Quliyev D.D. – 30 faiz

"Beta Services Ltd" üzrə son fiziki şəxs: təqdim edilməyib

Faktiki nəzarət: müəyyən edilməyib

Risk nəticəsi: sahiblik zənciri son fiziki şəxsə dək açılmadığı üçün yüksək risk indikatoru mövcuddur.

Təklif edilən tədbir: Əlavə 7 üzrə uyğunsuzluq aktı tərtib edilməli, 5 iş günü müddətində əlavə sənəd və izahat tələb edilməlidir.

3. Sərbəst auditor üzrə nümunə

Sərbəst auditorun adı: Hüseynov C.C.

Auditor reyestr məlumatı: reyestr № ____

Fəaliyyət hüququ: qüvvədədir

Məhkumluq barədə məlumat: yoxdur

Siyasi nüfuzlu şəxs statusu: yoxdur

Sanksiya riski: yoxdur

Kommersiya hüquqi şəxslərində iştirak: "ABC Konsaltinq" MMC-də 20 faiz iştirak payı

Audit sifarişçiləri ilə əlaqə: bəyan edilməyib

İlkin nəticə: kommersiya hüquqi şəxsinə iştirak peşə müstəqilliyi baxımından əlavə yoxlanılmalıdır.

Risk kateqoriyası: ilkin mərhələdə orta risk.

4. Yüksək riskli hal üzrə nümunəvi iş axını

4.1. Palata "Risk Audit" MMC-yə sənəd tələbi məktubu göndərir.

4.2. Təşkilat bəyannamə təqdim edir, lakin sahiblik zənciri xarici hüquqi şəxs səviyyəsində dayanır və son fiziki şəxs göstərilir.

4.3. Əlavə 7 üzrə akt tərtib edilir. Aktda son fiziki şəxsin müəyyən edilmədiyi, xarici hüquqi şəxs üzrə reyestr sənədinin təqdim olunmadığı və sanksiya riski üzrə məlumatın natamam olduğu qeyd edilir.

4.4. Əlavə 6 üzrə risk kateqoriyası "yüksək" müəyyən edilir.

4.5. Təşkilata 5 iş günü müddətində əlavə sənədlərin təqdim edilməsi barədə tələb göndərilir.

4.6. Əlavə sənədlər təqdim edilərsə, verifikasiya davam etdirilir. Təqdim edilməzsə, məsələ Palata sədrinə xidməti arayışla məruzə olunur və növbədənəkar monitorinq və ya intizam icraatı barədə təklif hazırlanır.

5. Audit müstəqilliyi riski üzrə nümunəvi iş axını

5.1. Auditor təşkilatının benefisiar mülkiyyətçisinin audit sifarişçisinin idarəetmə orqanı üzvü ilə yaxın əlaqəsi müəyyən edilir.

5.2. Bu hal Əlavə 8 üzrə yüksək risk indikatoru kimi qeyd olunur.

5.3. Auditor təşkilatından əlaqənin xüsusiyyəti, müddəti, audit tapşırığına təsiri və müstəqillik təhlükəsinin azaldılması üzrə görülmüş tədbirlər barədə izahat tələb edilir.

5.4. İzahat təqdim edilmədikdə və ya təqdim edilmiş izahat müstəqillik riskini aradan qaldırmadıqda, məsələ növbədənəkar monitorinq və ya intizam icraatı təklifi üçün Palata sədrinə məruzə edilir.

6. Sanksiya riski üzrə nümunəvi iş axını

6.1. Auditor təşkilatının benefisiar mülkiyyətçisinin adı sanksiya siyahısındakı adla oxşarlıq təşkil edir.

6.2. Məsələ ilkin uyğunluq ehtimalı kimi sənədləşdirilir.

6.3. Eyniləşdirmə üçün doğum tarixi, şəxsiyyət məlumatları, vətəndaşlıq, ünvan və digər fərqləndirici məlumatlar yoxlanılır.

6.4. Uyğunluq təsdiqlənmədikdə risk qeydi bağlanılır və dosyada "səhv pozitiv ehtimalı aradan qaldırılmışdır" qeydi aparılır.

6.5. Uyğunluq təsdiqləndikdə məsələ Palata sədrinə məruzə olunur və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada səlahiyyətli orqanlara məlumat verilməsi məsələsi qiymətləndirilir.

7. Yekun hesabat üzrə nümunəvi məzmun

İlkin inventarizasiya çərçivəsində 120 auditor xidməti göstərən şəxsə bildiriş göndərilmişdir. Onlardan 105-i sənəd təqdim etmiş, 15-i sənəd təqdim etməmişdir. Təqdim edilmiş sənədlər üzrə 70 subyekt aşağı risk, 25 subyekt orta risk, 10 subyekt yüksək risk kateqoriyasına aid edilmişdir. 6 auditor təşkilatı üzrə benefisiar mülkiyyətçi son fiziki şəxsədək müəyyən edilməmişdir. 4 auditor təşkilatı üzrə xarici hüquqi şəxs vasitəsilə sahiblik, 3 subyekt üzrə siyasi nüfuzlu şəxs bağlantısı, 2 subyekt üzrə audit

sifarişçisi ilə əlaqə riski müəyyən edilmişdir. Yüksək riskli subyektlər üzrə əlavə sənəd tələbi, növbədənəknar monitoring və intizam icraatı imkanlarının qiymətləndirilməsi təklif olunur.